

Rozważania wokół procesu kształtowania się wiedzy o zarządzaniu

Robert Janik

Monografia

Częstochowa 2016

Robert Janik

Rozważania wokół procesu kształtowania się wiedzy o zarządzaniu

Monografia

Wydawnictwo Wydziału Zarządzania
Politechniki Częstochowskiej

Częstochowa 2016

Recenzent

prof. dr hab. Janusz Sztumski

Korekta językowa

Joanna Jasińska

Redakcja techniczna

Marcin Pilarski

Projekt okładki

Dawid Domański

ISBN 978-83-65179-81-4

© Copyright by Wydawnictwo Wydziału Zarządzania
Politechniki Częstochowskiej
Częstochowa 2016

Wydawnictwo Wydziału Zarządzania Politechniki Częstochowskiej
42-200 Częstochowa, al. Armii Krajowej 36 B
tel. 34 325 04 80, dystrybucja 34 325 08 67
e-mail: wyd.wz@zim.pcz.pl

Spis treści

I.	Spoleczno-gospodarcze oraz polityczne aspekty genezy administrowania i zarządzania	9
I.1.	Tworzenie się pierwszych organizacji państwowych	9
I.2.	Rozwój wiedzy i jej upowszechnianie	12
I.3.	Początki prawa i gospodarki	14
I.4.	Narodziny sił zbrojnych	15
I.5.	Wpływ religii i organizacji religijnych na powstanie administracji	18
I.6.	Rozwój teorii politycznych	30
II.	Wybrane przykłady rozwoju administracyjnych struktur i umiejętności zarządzania w czasach przedindustrialnych	46
II.1.	Bliski i Daleki Wschód	46
II.2.	Grecja	49
II.3.	Rzym	51
II.4.	Struktury kościelne w Europie	57
II.5.	Wzrost roli państwa	59
III.	Kształtowanie się kapitalizmu	63
III.1.	Przemiany społeczno-ekonomiczne w okresie uprzemysławiania	63
III.2.	Nowatorskie formy zarządzania w okresie rewolucji przemysłowej ..	67
III.3.	Ideologie wczesnego kapitalizmu	75
IV.	Narodziny ruchu związkowego i politycznej „lewicy”	81
IV.1.	Kształtowanie się ruchu robotniczego w Wielkiej Brytanii	81
IV.2.	Powstanie Partii Pracy w Wielkiej Brytanii	82
IV.3.	Rozwój związków zawodowych w USA	83

IV.4.	Ruch związkowy w Szwecji	84
IV.5.	Związki zawodowe w Holandii	85
IV.6.	Związki zawodowe w Szwajcarii	86
IV.7.	Ruch związkowy we Francji	87
IV.8.	Związki zawodowe i ruch lewicowy w Niemczech	88
V.	Geneza gospodarki społecznej	93
V.1.	Uwagi wstępne	93
V.2.	Filantropizm – ruch „przyjaciół ludzi”	94
V.3.	Socjalizm utopijny	95
V.4.	Ruch spółdzielczy	98
VI.	Interwencjonizm państwowy	103
VI.1.	Uwagi ogólne	103
VI.2.	Koncepcje Johna Maynarda Keynesa	104
VI.3.	<i>New Deal</i> w Stanach Zjednoczonych	105
VI.4.	Interwencjonizm państwowy w Europie Zachodniej	108
VI.5.	Interwencjonizm państwowy po II wojnie światowej	112
VII.	Rozwój neoliberalizmu	115
VII.1.	Początki szkoły austriackiej	115
VII.2.	Koncepcja Josepha Aloisa Schumpetera	117
VII.3.	Rozwój szkoły austriackiej	118
VII.4.	Szkoła chicagowska	120
VII.5.	James Burnham	122
VIII.	Sytuacja międzynarodowa	124
VIII.1.	Okres XIX i XX w.	124
VIII.2.	Współczesna struktura międzynarodowa	127

IX.	Ekologia i zrównoważony rozwój	135
IX.1.	Ekologia i zrównoważony rozwój w procesie industrializacji	135
IX.2.	Środowisko naturalne a konflikty militarne	137
IX.3.	Rywalizacja o źródła surowców	138
IX.4.	Rozwój ochrony środowiska naturalnego	140
IX.5.	Organizacje i ruchy proekologiczne	143
IX.6.	Perspektywy ruchu ekologicznego	144
X.	Zagrożenia bezpieczeństwa międzynarodowego	146
X.1.	Charakterystyka ogólna	146
X.2.	Braki w systemach bezpieczeństwa	147
X.3.	Przemiany po 1989 r.	148
XI.	Proces globalizacji	151
XI.1.	Uwagi wstępne	151
XI.2.	Wybrane zagadnienia dotyczące podstaw badania problematyki globalizacji	155
XII.	Kulturowe uwarunkowania zarządzania w procesie globalizacji	160
XII.1.	Zagadnienia terminologiczne	160
XII.2.	Ruchy migracyjne	161
XII.3.	Aspekty etniczno-lingwistyczne	164
XII.4.	Literatura i kinematografia	165
XII.5.	Komunikacja telefoniczna i Internet	167
XII.6.	Proces emancypacji kobiet	168
XII.7.	Opieka społeczno-medyczna i edukacja	170
XII.8.	Ograniczenia sfery wolności	171
XII.9.	Konsumpcjonizm	172
XII.10.	Aksjologiczny wymiar procesu globalizacji	174

XIII. Refleksje dotyczące zaawansowanego procesu globalizacji	176
XIII.1. Osłabienie struktur państwa narodowego	176
XIII.2. Globalizacja a kapitalizm	177
XIII.3. Kapitał i władza	178
XIII.4. Pauperyzacja a globalizacja w Trzecim Świecie	181
XIII.5. Fenomen zadłużenia	184
XIV. Biurokracja <i>versus</i> administracja	186
XIV.1. Początkowe kontrowersje wokół pojęcia „biurokracja”	186
XIV.2. Max Weber	189
XIV.3. Alfred Weber	200
XIV.4. Moissei Jakowlewitsch Ostrogorski	201
XIV.5. Robert Michels	202
XIV.6. Henri Fayol	204
XV. Teorie zarządzania – okres klasyczny	210
XV.1. <i>Scientific Management</i>	210
XV.2. Lillian Evelyn Moller Gilbreth	214
XV.3. Henry Ford	214
XV.4. Alfred Weber	216
XV.5. Hugo Münsterberg	217
XV.6. Anna Berliner	220
XV.7. Kurt Lewin	220
XV.8. Mary Parker Follett	224
XV.9. Henri Le Chatelier	227
XV.10. Karol Adamiecki	227
XV.11. George Elton Mayo	229

XVI. Rozwój koncepcji zarządzania	233
XVI.1. John Kenneth „Ken” Galbraith	233
XVI.2. Douglas McGregor – teoria X i Y	233
XVI.3. Chester Irving Barnard	235
XVI.4. Carnegie School i „nowa fala”	236
XVI.5. <i>Total Quality Management</i>	238
XVI.6. Zarządzanie kompetencjami (<i>Competence Management Systems</i>)....	242
XVI.7. Motywowanie w kontekście potrzeb	244
XVI.8. Zarządzanie przez cele (<i>Management by Objectives – MbO</i>).....	245
XVI.8. Kierunek „rozwoju organizacyjnego”	250
XVI.9. Organizacja ucząca się (<i>Learning Organization</i>).....	253
XVI.10. Warren Gamaliel Bennis	254
XVI.11. Rensis Likert	256
XVI.12. James David Thompson	258
XVI.13. Adhorcje	258
XVI.14. Kierunek systemowy	261
XVI.15. Kierunek strategiczny	263
XVI.16. Avraham Y. Goldratt	264
XVI.17. Harold Demsetz	265
XVI.18. <i>Reengineering</i>	265
XVI.19. Kultura organizacyjna	267
XVI.21. Eklektyczny pragmatyzm	270
XVI.22. Techniki pomocnicze	271
XVII. Wybrane dysfunkcje organizacyjne	274
XVII.1. Mobbing – zagadnienia wstępne	274
XVII.2. Pochodzenie pojęcia „mobbing”	277
XVII.3. Zjawiska pokrewne mobbingowi	278
XVII.4. Dysfunkcje związane z „biurokracją”	282
Bibliografia	291